

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRORDNING OM TILLÅTNA HANDELS- BETECKNINGAR PÅ FISKERI- OCH VATTENBRUKSPRODUKTER

1 Allmänt

Europeiska unionens lagstiftning

I artikel 35 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1379/2013 om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter, om ändring av rådets förordning (EG) nr 1184/2006 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 104/2000 (*marknadsordningsförordningen*) föreskrivs det om obligatorisk information som ska anges när fiskeri- och vattenbruksprodukter som hör till CN-koderna 0301–0307 och 1212 20 00 (fiskar, kräftdjur, blötdjur och andra ryggradslösa vattenlevande samt alger) erbjuds till försäljning till slutkonsumenter eller storhushåll.

Till den obligatoriska information som ska anges hör bl.a. artens handelsbeteckning och dess vetenskapliga namn. Enligt artikel 37 i marknadsordningsförordningen ska medlemsstaterna upprätta och offentliggöra en förteckning över de handelsbeteckningar som godtas på deras territorium, åtföljd av de vetenskapliga namnen.

Nationell lagstiftning och Ålands ställning

Enligt 37 § i lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik (1048/2016) fastställs den förteckning över handelsbeteckningar och vetenskapliga namn på tillåtna fiskeri- och vattenbruksprodukter inom Finlands territorium som avses i artikel 37.1 i Europaparlamentets och rådets marknadsförordning genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

I livsmedelslagen (23/2006) föreskrivs det om den tillsyn som gäller den skyldighet en aktör inom livsmedelsbranschen har att lämna information till konsumenterna om fiskeri- och vattenbruksprodukter. Tillsynen styrs av Livsmedelssäkerhetsverket (Evira). I lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskepolitiken (1188/2014) föreskrivs om påförande av en överträdelseavgift för underlåtande att fullgöra de skyldigheter som gäller informationen till konsumenterna eller märkningen av förpackningarna. Överträdelseavgiften påförs av Landsbygdsverket och den är minst 100 euro. En fysisk person kan påföras högst 5 000 euro och en juridisk person högst 10 000 euro i överträdelseavgift.

En förteckning över i Finland tillåtna handelsbeteckningar för fiskeri- och vattenbruksprodukter har senast utfärdats den 10 september 2008 genom ministeriets förordning (597/2008). I förteckningen saknas både alger helt samt flera arter som i Finland upptagits till handel efter år 2008.

Enligt 27 § 10 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om konsumentskydd. De svenskspråkiga handelsbeteckningar som anges genom jord- och skogsbruksministeriets förordning gäller även i landskapet Åland.

2 Förslagets innehåll och motivering

Det föreslås att det genom jord- och skogsbruksministeriets förordning fastställs en ny förteckning, till vilken det fogas nya arter som företag har uttryckt att de bedriver handel med i Finland. Till vissa gamla beteckningar har det gjorts ändringar samt stavningskorrigeringar. Till förteckningen har det fogats egna sektioner för alger och olika slags rom.

Kanadensisk hummer har framställts som en tillåten handelsbeteckning för amerikansk hummer (*Homarus americanus*), eftersom arten utöver de Förenta staterna även förekommer i Kanada, varifrån den importeras till Europa. Europeiska unionens medlemsstater har en oenhetlig praxis när det gäller godkännandet av beteckningen kanadensisk hummer. Beteckningen är tillåten i alla fall i Kroatien, Frankrike och Estland. Beteckningen förekommer inte i t.ex. Spaniens (exkl. Asturias), Portugals, Sveriges eller Tysklands förteckningar över tillåtna handelsbeteckningar. I Sverige har frågan även behandlats vid domstol efter att Kanadas regering anfört besvär över livsmedelsverkets beslut att förkasta framställningen om godkännandet av beteckningen kanadensisk hummer. Uppsala förvaltningsdomstol vidhöll livsmedelsverkets beslut, eftersom två handelsbeteckningar för samma art skulle leda till förvirring för konsumenterna.

Jord- och skogsbruksministeriet anser att en art kan ha flera handelsbeteckningar om det finns en grundad anledning för det, exempelvis vedertagen praxis (t.ex. hus/belugastör, pangasiusmal/hajmal eller kungsfisk/uer/rödfisk), att olika namn används i olika delar av landet (t.ex. nors på finska kuore/norssi eller siklöja på finska muikku/maiva) osv. Fiskens produktionsområde kan inte enligt ministeriet vara en grund för godkännande av en handelsbeteckning, eftersom det skulle leda till att vilken art som helst kunde ha särskilda handelsbeteckningar på basis av produktionsområde. Med stöd av detta föreslås det att det för arten *homarus americanus* endast tillåts handelsbeteckningen amerikansk hummer.

Det har gjorts några ändringar i beteckningarna som funnits i förteckningen. Av dessa är en av de viktigaste att saimenrödingen avskilts från andra rödingar. Även om det handlar om samma *Salvelinus alpinus* art, förekommer saimenrödingen endast i vattendraget Vuoksen och den är akut hotad och fredad. Eftersom en saimenröding som fångats ur vattendraget Vuoksen inte får saluföras, finns det orsak att förutsätta att beteckningen saimenröding endast används för odlad röding.

Enligt EU:s marknadsordningsförordning ska förteckningen över tillåtna handelsbeteckningar även täcka alger. I förteckningen över i Finland tillåtna handelsbeteckningar har inte tidigare funnits alger. I jord- och skogsbruksministeriets nya förordning tas de alger med, som utifrån förordningsutkastets utlåtanden saluförs i Finland och som i utlåtanden framlagts för att införas i förteckningen.

Tidigare har det inte i förordningen föreskrivits särskilt om rom, eftersom utgångspunkten för rom är att arten ska anges på samma sätt som för fiskar annars. Det är dock påkallat att inkludera en möjlighet att i särskilda fall använda vedertagna beteckningar. Exempelvis kallas sikløjans rom ofta med namnet löjrom, även om den inte kommer från löjan. För störrom används allmänt namnet kaviar. Kaviar kan på basis av behandlingssätt höra antingen till CN-kodgruppen 03 eller CN-kodgruppen 1604 31 00, men

väsentligt är att rom från andra fiskar än stören inte får kallas kaviar, vilket har konstaterats bl.a. i kommissionens meddelande från år 1991¹. Vid användning av beteckningen kaviar ska det dock anges vilken arts rom det är fråga om, till exempel ”kaviar från sibirisk stör” eller ”Beluga kaviar” osv.

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om tillåtna handelsbeteckningar på fiskeri- och vattenbruksprodukter som utfärdades år 2008 innehåller en bestämmelse enligt vilken jord- och skogsbruksministeriet fastställer en tillfällig handelsbeteckning för saluförandet av en produkt, om någon anmäler att den avser att saluföra en fiskeri- och vattenprodukt, vars handelsbeteckning inte ingår i förteckningen på tillåtna handelsbeteckningar. Dessutom innehåller förordningen ett undantag enligt vilket bestämmelserna i förordningen inte tillämpas på sådana små produktmängder, vilkas värde är under 20 euro per inköp och som fiskaren eller producenten av vattenbruksprodukterna säljer direkt till konsumenten. Motsvarande bestämmelser går inte att ta med i den nya förordningen, eftersom lagstiftningen inte innehåller de erforderliga bemyndiganden att utfärda förordning.

3 Förslag till förordning

- 1 § I paragrafen föreskrivs det att förteckningen som avses i artikel 37.1 i marknadsordningsförordningen över i Finland tillåtna handelsbeteckningar på fiskeri- och vattenbruksprodukter och deras vetenskapliga namn finns i bilagan till den förordning som utfärdas.
- 2 § I paragrafen föreskrivs det om förordningens ikraftträdande den 1 xx 2018 samt om upphävande av jord- och skogsbruksministeriets förordning om tillåtna handelsbeteckningar på fiskeri- och vattenbruksprodukter (597/2008).

4 Beredningen av propositionen

Denna proposition har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Yttranden om propositionen har begärts av justitieministeriet, Ålands landskapsregering, Livsmedelssäkerhetsverket (Evira), Konkurrens- och konsumentverket, Naturresursinstitutet, Landsbygdsverket, Helsingfors universitet, Åbo Akademi, Närings-, trafik- och miljöcentralerna i Egentliga Finland, Norra Savolax och Lappland, Livsmedelsindustriförbundet rf, Centralförbundet för Fiskerihushållning rf, Natur och Miljö rf, Pro Kala ry, Finlands Dagligvaruhandel rf, Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF ry, Finlands Fiskhandlarförbund ry, Finlands Fiskodlarförbund rf, Suomen sisävesiammattikalastajien liitto ry, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf och av Världsnaturfonden, Finlandsstiftelse sr.

[Utkastet till förordning har granskats vid laggranskningsenheten vid justitieministeriets lagberedningsavdelning.]

¹ Commission interpretative communication on the names under which foodstuffs are sold (91/C 270/02)